

УДК 378 [070+001.102]

**САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ З ЖУРНАЛІСТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ**

Фруктова Я.С.

Київський університет імені Б. Грінченка

У статті окреслено теоретичний та практичний аспекти організації самостійної роботи майбутніх фахівців з журналістики та інформації у процесі їх професійної підготовки, визначено мету та завдання цієї роботи, психолого-педагогічні принципи та умови, зміст, методи, засоби та технології її реалізації, наведено конкретні приклади.

Ключові слова: самостійна робота, професійна компетентність, навчальні завдання, проблемне та інтерактивне навчання.

**САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ РАБОТА КАК СРЕДСТВО
ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ
ПО ЖУРНАЛИСТИКЕ И ИНФОРМАЦИИ**

Фруктова Я.С.

В статье обозначено теоретический и практические аспекты организации самостоятельной работы будущих специалистов по журналистике и информации в процессе их профессиональной подготовки, определено цель и задачи этой работы, психолого-педагогические принципы и условия, содержание, методы, средства и технологии ее реализации, приведено конкретные примеры.

Ключевые слова: самостоятельная работа, профессиональная компетентность, учебные задания, проблемное и интерактивное обучение.

INDEPENDENT WORK AS A MEANS OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS IN MEDIA AND INFORMATION

Fruktova Y.

The theoretical and practical aspects of self-study of future professionals in journalism and information in the course of their professional training are outlined in the article. The purposes and objectives of this work, psychological and pedagogical principles and conditions content, methods, means and technologies of its implementation are defined and specific examples are provided.

Keywords: self-study, professional competently, training tasks, problematic and interactive learning.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. У Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.), нормативно-правових документах Міністерства освіти і науки України щодо адаптації вітчизняної вищої освіти до Європейської системи навчання зазначено, що освітньо-кваліфікаційні рівні підготовки фахівців повинні мати професійну спрямованість і здатність відповідати ринку праці. Окрім того, в умовах перманентної науково-технологічної революції життєвий цикл сучасних технологій, зокрема інформаційних, стає сумірним, а у більшості випадків значно меншим, ніж термін професійної діяльності фахівця. За цих умов домінуючим в освіті є компетентнісний підхід до проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців. Одним із шляхів розв'язання зазначеної проблеми є, на нашу думку, організація самостійної роботи студентів. Особливого значення самостійна робота набуває в контексті викладання практико-орієнтованих дисциплін, зокрема в конкретному випадку дисципліни «Комунікаційні технології».

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання відповідної проблеми, виокремлення й характеристика актуальних питань проблеми, яким присвячується стаття. Розробка проблеми організації самостійної навчальної діяльності ґрунтується на концептуальних засадах самостійної роботи учнів і студентів,

яким присвячено дослідження В. Андропова, М. Гарунова, В. Графа, Ю. Єрмак, О. Малихіна, А. Малібога, Р. Нізамова та багатьох інших учених [1-12]. Не зважаючи на чисельність наукових робіт, які присвячено організації самостійної роботи, перед кожним викладачем постає проблема окреслення її мети та завдань, функцій, принципів, умов упровадження, засобів щодо конкретної навчальної дисципліни, з огляду на її зміст, перелік знань, умінь і навичок, переконань, які мають бути сформовані у студентів певного напрямку підготовки.

Формулювання мети (завдань) статті – розкрити значущість самостійної роботи для формування професійної компетентності майбутніх фахівців з журналістики та інформатії.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням здобутих результатів. У науковій літературі існують різні підходи до розкриття суті самостійної роботи студентів. Так, поняття «самостійна робота» учені трактують як:

- самостійний пошук необхідної інформації, набуття знань, використання цих знань для розв'язання навчальних, наукових і професійних завдань (С. Архангельський);

- діяльність, що складається з багатьох елементів: творчого сприйняття й осмислення навчального матеріалу в ході лекції, підготовки до занять, екзаменів, заліків, виконання курсових і дипломних робіт (О. Молібог);

- різноманітні види індивідуальної, групової пізнавальної діяльності студентів на заняттях або в позааудиторний час без безпосереднього керівництва, але під наглядом викладача (Р. Нізамов);

- організацію самостійної роботи у вищій школі як системи заходів, спрямованих на виховання активності й самостійності особистості, на набуття вмінь і навичок раціонального отримання корисної інформації (Б. Іоганзен);

- систему організації педагогічних умов, що забезпечують управління навчальною діяльністю, яка відбувається за відсутності викладача (В. Андропов, В. Граф, Л. Рибалко);

- виконання різних завдань навчального, виробничого, дослідницького й самоосвітнього характеру, які виступають як засіб засвоєння професійних знань, способів пізнавальної й професійної діяльності,

формування вмій і навичок творчої діяльності й професійної майстерності (М. Гарунов).

Аналіз змісту поняття за різними авторами дозволяє нам зробити висновок про те, що самостійна робота розглядається, з одного боку, як різновид діяльності, що стимулює активність, самостійність, пізнавальний інтерес, і як основа самоосвіти, поштовх до подальшого підвищення кваліфікації, а з іншого – як система заходів чи педагогічних умов, що забезпечують керівництво самостійною діяльністю студентів. Розбіжності у визначеннях ми пояснюємо акцентуванням уваги науковців на різних аспектах цього феномену.

Метою і завданнями самостійної роботи на думку сучасних науковців є: формування самостійності суб'єкта, що навчається (В. Козаков, А. Цюприк); розвиток внутрішньої і зовнішньої самоорганізації майбутнього фахівця (Л. Григоренко); втілення в життя принципу індивідуального підходу до навчання (В. Євдокімов, І. Прокопенко); оволодіння не лише знаннями, вміннями й навичками, але і якостями, необхідними для досягнення певного рівня компетентності на визначеному етапі навчання, розвитку ініціативи, саморегуляції, творчого підходу до виконання самостійних робіт, врахування унікальності кожної особистості (Т. Агапова, В. Євдокімов, В. Луценко, Г. Пономарьова, О. Трофімов); створення умов для розкриття і розвитку внутрішнього потенціалу майбутнього фахівця, формування його позитивної «Я»-концепції в процесі опанування основ професійної діяльності (Л. Рибалко). На наш погляд, самостійна робота є засобом професійної компетентності майбутніх фахівців журналістики та інформації.

У контексті нашого дослідження цікавими є погляди П. Підкасистого [10], який вважає, що самостійна робота у вищій школі є специфічним педагогічним засобом організації й управління самостійною діяльністю в навчальному процесі. При цьому, на думку науковця, самостійна робота представляє собою і навчальне завдання, тобто об'єкт діяльності студента, пропонований викладачем чи передбачений навчальною програмою або посібником, і форму прояву певного способу діяльності, спрямованого на виконання відповідного навчального завдання, а саме, спосіб діяльності людини або задля отримання зо-

всім нового, раніше невідомого їй, знання, або задля впорядкування, поглиблення вже наявних знань.

На думку О.Г. Молібога [7], педагогічно виважена організація й управління самостійною роботою студентів є основою наукової організації праці, приведення форм і методів навчальної праці у відповідність до вимог вищого навчального закладу. Самостійна робота є поліфункціональною. Вона має забезпечувати пізнавально-практичну, навчально-розвивальну, спонукально-активізувальну, діагностичну, технологічну, виховну, світоглядну, профорієнтаційну та інші функції. Організація самостійної роботи як компонент наукової організації праці у вищому навчальному закладі регулюється певними принципами, а її успішність забезпечується певними факторами, що впливають на навчальний процес. О. Молібог до принципів організації відносить: регламентацію всіх самостійних завдань за обсягом і часом; забезпечення умов самостійної роботи студентів; управління цією роботою. При цьому мають бути забезпечені певні фактори, які науковець об'єднує у три групи: організаційні, методичні та психолого-педагогічні. Перша група включає бюджет часу, навчальну літературу й навчально-лабораторну базу; друга – планування, навчання методам й управління самостійною роботою студентів; третя – врахування психологічних якостей, які потрібні для результативного здійснення самостійної роботи, а також виховання соціальних якостей особистості, що є необхідними для такої роботи. До останніх включають і набуту здатність до самовдосконалення шляхом досить чітко визначеного відбору, опрацювання й засвоєння інформації. Перераховані групи факторів здійснюють одночасний, інтегрований вплив на організацію самостійної роботи зокрема й самостійної навчальної діяльності студентів у цілому й мають бути врахованими під час організації самостійної навчальної діяльності у взаємозв'язку.

На думку сучасних теоретиків і практиків [1-12], методично доцільно організована та позитивно вмотивована самостійна робота студентів має сприяти вихованню вольових якостей особистості, а також розвивати мислення, пам'ять, увагу, професійно важливі здібності. Самостійна робота повинна здійснюватись студентами як пізнавальна діяльність, перетворитись на засіб формування таких особистісних

якостей, як: самостійність, активність, творче ставлення до інформації, яка сприймається.

Вітчизняні й закордонні науковці [1-12] одностайні в тому, що на сьогодні головним компонентом навчального процесу у вищому навчальному закладі має стати активна, цілеспрямована, самостійна пізнавальна діяльність студента, тобто самостійне вивчення змісту кожної окремої дисципліни: понять, теоретичних положень, методів розв'язання типових задач, методів оцінювання достовірності й точності рішень, а також оволодіння технікою застосування таких знань. У той же час, навчальна діяльність студента не може бути ефективною, якщо вона в достатній мірі не забезпечується, не організовується, не управляється й не контролюється викладачем. При цьому процес навчання можна розглядати як поліаспектну й взаємообумовлену діяльність студентів і викладачів, спрямовану на: відбір, систематизацію й представлення навчальної інформації викладачем; сприйняття, усвідомлення, переробку й оволодіння цією інформацією студентами; організацію викладачем самостійної й результативної навчальної діяльності кожного студента, спрямованої на оволодіння навчальною інформацією, а також її використання.

Створення ефективної системи самостійної навчальної діяльності студентів у вищому навчальному закладі потребує дотримання певних умов та принципів, провідними серед яких, на думку О.В. Малихіна є: єдність цілей усіх видів навчальної діяльності; комплексне забезпечення самостійної роботи студентів: організаційне, методичне, матеріально-технічне; професійна спрямованість самостійної роботи студентів, реальний характер завдань; варіативність і творчий характер завдань для самостійного виконання з урахуванням індивідуальних особливостей студента; управління самостійною роботою студентів з поетапним контролем результатів, залучення студентів до процесу управління [6, с. 40].

Перелік принципів організації самостійної роботи студентів ВНЗ може мати наступний вигляд: гуманізації й гуманітаризації; науковості; наступності; свідомості й активності; системності, послідовності й раціональності; доступності й достатнього рівня складності; професійної спрямованості та значущості; зв'язку теорії з практикою. З огляду

на те, що у нашому випадку мова йде про практико-орієнтовану дисципліну, більш детально розглянемо саме останній принцип.

Принцип зв'язку теорії з практикою в організації самостійної навчальної діяльності студентів ґрунтується на провідному положенні класичної філософії й сучасної гносеології: практика – головний шлях пізнання. Ефективність і якість навчання перевіряються, підтверджуються й спрямовуються практикою. Практика основний критерій істини, джерело пізнавальної діяльності й сфера застосування результатів навчання. Стосовно організації самостійної навчальної діяльності даний принцип реалізується в раціональному співвідношенні в її змісті методологічних, теоретичних і прикладних питань, відображенні логіки засвоєння комунікативних теорій та концепцій, їх перетворенні; в забезпеченні оптимального співвідношення між теоретичним і практичним матеріалом, використанні теоретичних положень у процесі розв'язання професійних завдань, розкритті необхідності поєднання теоретичних й емпіричних методів у професійній діяльності, відображенні емпіричного досвіду як джерела комунікаційних теорій. Знання, які отримують студенти в процесі самостійної навчальної діяльності мають відповідати сучасному стану розвитку комунікаційних технологій, але у доступному трактуванні, предметом вивчення мають бути й історія їх становлення, і аналіз їх ефективності у конкретному соціальному середовищі, й ті прогнози, які пропонує наука, зокрема про досягнення гармонії всередині людського суспільства засобами комунікації. Теорія не має залишатись абстрактною, вона повинна демонструвати шлях від знань до професійних умінь та навичок. Викладач має методично обґрунтовано довести теоретичні положення до стадії дій, операцій, процедур, технологій, формувати в студентів уміння й навички практичного застосування отриманих знань. У такому разі навчання слід будувати на основі вже накопиченого студентами досвіду, спиратись на нього, розвивати його.

О. Малихін у своїй монографії визначає наступні педагогічні умови забезпечення ефективності самостійної роботи:

- малтифакторне діагностування індивідуально-психологічних особливостей студентів (здатності до самоактуалізації, самонавчання, самоконтролю, самооцінки, самоуправління й самоорганізації) на рівні

мотиваційно-цільового, організаційно-структурного, процесуально-діяльнісного, контрольно-оцінювального й аналітико-прогностичного аспектів;

- професіоналізація й індивідуалізація змісту самостійної навчальної діяльності студентів на основі реалізації задачного підходу в організації навчання;

- упровадження активних форм, методів і засобів навчання, спрямованих на формування вмінь самостійної навчальної діяльності, що забезпечують реалізацію інтегративної комплексної системи педагогічного впливу на процеси САМО (самоактуалізації, самонавчання, самоконтролю, самооцінки, самоуправління й самоорганізації) [6, с. 37].

Поділяючи погляди вітчизняного дидакта, маємо зазначити, що малтифакторне діагностування індивідуально-психологічних особливостей студентів у реальних умовах навчального процесу викладач здійснити не може внаслідок браку часу, значної кількості студентів та відсутності відповідного інструментарію та що найголовніше ґрунтовних знань з загальної, вікової психології та психодіагностики. Тому ми схильні до думки, що завдання викладача розробити систему завдань різних за змістом та рівнем складності, що дозволить студентам самостійно обирати певний тип завдання з огляду на рівень базових знань, сформованість аналітичних умінь, рівень мотивації та домагань тощо. Щодо задачного підходу, то він розглядається нами як елемент проблемного навчання.

При цьому ми повністю погоджуємося із висновками О. Малихіна про те, що саме професіоналізація й індивідуалізація змісту самостійної навчальної діяльності студентів на основі реалізації задачного підходу засобами проблемного та інтерактивного навчання дозволяє забезпечити проєкцію всієї самостійної навчальної діяльності (від мотивації до усвідомлення рефлексивної позиції) на майбутню професію.

Суть інтерактивного навчання визначається «включенням» студентів у процес пізнання комунікативного простору: його генезису, принципів розвитку, законів й закономірностей; організацію їх спільної продуктивної когнітивної та креативної діяльності, в ході якої відбувається різновекторний рух в інформаційному просторі, обмін, на основі принципу кооперації, ідеями, знаннями, способами розв'язку

проблемних ситуацій, побудова індивідуальних освітніх траєкторій. До інтерактивних методів та форм навчання на сьогодні відносять: проблемну лекцію; «мозковий штурм»; диспут; «велике коло»; «вертушку»; «акваріум»; «круглий стіл»; «ажурну пилку»; метод конкретних ситуацій (кейс-стаді); метод проектів та інші.

Перераховані вище форми і методи навчання широко використовуються нами у навчальному процесі. Найбільш доцільними та методично виправданими саме в організації самостійної діяльності майбутніх фахівців з журналістики та інформації є кейс-стаді та метод проектів. Вони є не тільки методами навчання, а й згодом трансформуються у методи професійної діяльності та дозволяють розв'язувати реальні завдання виробничого процесу, як то PR, реклама, публіситі, інформаційна війна.

Щодо проблемного навчання, то на сьогодні розробляється новий підхід до розуміння й організації процесу навчання взагалі й у вищій школі зокрема, а саме: від навчання як нормативно побудованого процесу до навчання як індивідуальної діяльності, її корекції й педагогічної підтримки, а також до розробки такого змісту освіти, який включав би не лише наукові знання, але й метазнання, тобто прийоми й методи пізнання [1-12].

За такого підходу припускається засвоєння знань у вигляді мета-знань (опис прийомів дій, алгоритмів, правил, логічних операцій, іншими словами, знань про те, як опрацювати навчальний матеріал, у тому числі, й самостійно, тобто що для цього потрібно зробити тощо). За умови такого засвоєння складаються індивідуальні засоби самостійної навчальної діяльності, які виступають як прояв індивідуального стилю самостійної діяльності, зокрема професійної.

Проблемне навчання ґрунтується на формуванні в студентів особливого виду мотивації – проблемної, що вимагає адекватного конструювання змісту матеріалу лекцій. Сама логіка соціальних знань, зокрема щодо комунікації, у генезисі являє собою логіку проблемних ситуацій.

Навчальні проблемні ситуації можуть бути різноманітними: за змістом невідомого (мета, спосіб діяльності, умови діяльності); за рівнем проблемності (окреслює і розв'язує проблему викладач, окреслює

викладач – розв’язують студенти, самостійне формування і розв’язок проблеми студентами); за видами неузгодженості інформації (конфлікт, невизначеність, невідповідність тощо); за методичними особливостями (евристична бесіда, мисленнєвий експеримент, ігрові ситуації, проблемний виклад матеріалу тощо).

Щодо останнього прикладу, то суть цього методу полягає в тому, що викладач не тільки повідомляє кінцеві результати знань, але й показує шлях їх відкриття. Інакше кажучи, демонструє студентам шлях наукового мислення, змушує їх стежити за діалектичним рухом думки до істини, робить їх співучасниками наукового пошуку. Навчальна проблемна ситуація створюється за допомогою пізнавальних питань викладача, які підкреслюють новизну, важливість, практичну та професійну цінність об’єкту пізнання. Слід пам’ятати, що ні надто складна, ні надто легка пізнавальна задача не створюють проблемної ситуації для студентів. Наш досвід переконує в тому, що проблемні ситуації можуть створюватись на всіх етапах навчання: мотивації навчальної діяльності, при поясненні нового матеріалу, формуванні, закріпленні та тренуванні практичних вмій і навичок, контролю та корекції знань.

При цьому можна використовувати такі методичні прийоми створення проблемних ситуацій, як: самостійне формулювання студентами визначень основних комунікативних понять, категорій; виклад прилежних точок зору, щодо певної професійної проблеми; невідповідність окремих постулатів теорії практиці сучасного комунікативного простору; цитування неоднозначних висловів філософів, видатних людей сучасності, щодо проблеми дослідження; визначення студентами кола актуальних проблем комунікативного змісту; обґрунтування студентами необхідності існування їх майбутніх професій в реальних соціально-економічних умовах; знаходження прикладів ефективного та неефективного застосування комунікативних технологій, вияв ступеню їх впливу на свідомість як окремої особистості так і певної спільноти (професійної, національної тощо).

У контексті організації самостійної роботи студентів особливого значення набуває проблема диференціації навчальних завдань за рівнем складності. Існують різні підходи до розв’язання цієї проблеми.

Нам імпонує позиція В.А. Антропова та Н.І. Шаталової [1], науковці виділяють чотири типи самостійної роботи студентів:

формування в студентів умінь виявляти в зовнішньому плані те, що від них вимагають на основі наданого їм алгоритму діяльності й посилення на цю діяльність, що закладені в умовах завдання; формування знань-копій і знань, що дозволяють розв'язувати типові задачі; формування у студентів знань, що покладаються в основу розв'язання нетипових задач; творча робота.

З огляду на мету та завдання курсу нами використовуються усі перераховані типи завдань, наприклад: «Знайдіть приклади в історії нашої країни чи країн світу, які є доказами того, що масова комунікація є формою соціального регулювання»; «Знайдіть у сучасному інформаційному просторі приклади застосування комунікаційних технологій як засобів трансформації громадської думки щодо певного питання (зовнішня, внутрішня політика країни тощо)»; «Напишіть есе «Комунікатор – професія майбутнього»; «Доберіть приклади символів, які акумулювали досвід українського народу»; «Проілюструйте прикладами міфологічну організацію сучасного комунікативного простору»; «Підготуйте повідомлення «Подвійна організація комунікативного простору: історичний аспект»; «Знайдіть приклади ефективного брендингу, виявіть складові успіху»; «Проаналізуйте технологічний аспект іміджмейкінгу політичного діяча, політичної партії (на вибір)»; «У сучасних публікаціях знайдіть приклади «мімікрії» PR-технологій»; «Доберіть публікації, які є результатом пабліситі, визначте ефективність PR компанії, бренду»; «На конкретних прикладах продемонструйте психологічне підґрунтя сучасної реклами»; «Доведіть на конкретному прикладі, що подія та її висвітлення це два різних об'єкта, які можуть не співпадати»; «Проілюструйте прикладом поняття «інформаційна асиметрія»; «Знайдіть приклади технологічно-ефективного розвитку теми в ЗМІ»; «Знайдіть приклади інформаційної війни, визначте її причини і наслідки», «Розробіть рекламу певної продукції».

Виконання цих завдань передбачає застосування теоретичних знань у типових та змінених ситуаціях, що розглядається нами як умова формування їх професійної компетентності.

Висновки і перспективи подальшого пошуку з означеної проблеми. На сьогодні існують розбіжності щодо окреслення теоретичних засад організації самостійної роботи студентів, дослідниками здійснюється наукова розробка різних аспектів проблеми. Проте саме це дозволяє викладачу сформулювати узагальнену картину педагогічної дійсності та обрати відповідно до конкретних завдань навчання студентів адекватні засоби та методи.

Безумовно дана проблема залишається актуальною, напрямками подальших наукових розвідок може бути окреслення специфіки змісту та типу завдань для самостійної роботи з огляду на ефективність формування конкретних компетенцій (базових, предметних, професійних тощо).

ЛІТЕРАТУРА

1. Антропов В.А. Организация самостоятельной работы студентов / В.А. Антропов, Н. И. Шаталова. – Екатеринбург : Изд-во Урал. гос. ун-т путей сообщения, 2000. – 76 с.
2. Гарунов М.Г. Самостоятельная работа студентов / М.Г. Гарунов, П.И. Пидкасистый. – М. : Знание, 1978. – 325 с.
3. Граф В. Основы организации учебной деятельности и самостоятельной работы студентов : учебн.-метод. пособие / В. Граф, И. Ильясов, В. Ляудис. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 79 с.
4. Єрмак Ю.І. Професійне самопізнання майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки освіти : автореф. дис. на здобуття канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» [Текст] / Ю. І. Єрмак. – Х., 2014. – 20 с.
5. Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение / В.А. Козаков. – К. : Вища шк., 1990. – 248 с.
6. Малихін О.В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : [монографія] / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.
7. Молибог А.Г. О планировании самостоятельной работы студентов / А.Г. Молибог // Педагогика высшей школы. – Мн. : Высшая школа, 1997. – Вып. 2. – С. 138-142.

8. Низамов Р. А. Дидактические основы активизации учебной деятельности студентов / Равиль Авзавилоч Низамов. – Казань: КГУ, 1975. – 130 с.
9. Організація самостійної роботи студентів / за заг. ред. В.М. Король, В.П. Мусієнко, Н. Т. Топової. – Черкаси : Вид-во ЧДУ, 2003. – 216 с.
10. Пидкасистый П.И. Организация учебно-познавательной деятельности студентов/ П.И. Пидкасистый. – М. : Образование XXI века, Педагогическое общество России, 2005. – 356 с.
11. Рибалко Л.С. Акмеологічний аспект змісту самостійної роботи студентів / Л.С. Рибалко // Акмеологія в Україні: теорія і практика : зб. наук. праць. – Київ, 2013. – 63-69.
12. Шимко І. Проблеми організації самостійної роботи у вищій школі / І. Шимко // Рідна школа. – 2005. – № 8. – С. 34-35.

УДК 781.4:2-535.2

ХОРОВА ТВОРЧИСТЬ М. Д. ЛЕОНТОВИЧА В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Цехмістро О.В.

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

У статті розглядається хорова творчість М. Леонтовича та визначаються ознаки хорового стилю композитора.

Ключові слова: хорова музика, музична освіта, хорове виконавство.